View the original article

ВИБІР РЕДАКЦІЇ: СВІТ

Росія із Іраном та іншими автократіями готуються кинути скоординований виклик Заходу – Монтгомері

Алекс Рауфоглу

26 листопада 2026, 17:07

Очільник Росії Володимир Путін тисне руку генералу КВІР, секретарю Вищої ради національної безпеки Ірану Мохсену Резаї. Росія, Москва, 5 листопада 2026 року

Контрадмірал у відставці Марк Монтгомері застерігає в інтерв'ю зі старшим кореспондентом Радіо Свобода у Вашингтоні Алексом Рауфоглу, що Росія, Китай, Іран та Північна Корея нарощують координацію своїх політичних, економічних, військових і технологічних зусиль, щоб кинути виклик Заходу на багатьох фронтах.

Марк Монтгомері

Марк Монтгомері прослужив 32 роки у ВМС США, а у 2017 році вийшов у відставку у званні контрадмірала. З січня 2013 року по жовтень 2014 року він очолював 5-ту авіаносну ударну групу у складі 7-го флоту США на борту авіаносця «Джордж Вашингтон». Нині Монтгомері обіймає посаду старшого директора **Центру кібернетичних і технологічних інновацій при Фонді захисту демократій (FDD)**. Нещодавно він повернувся із поїздок в Україну та на Близький Схід.

– Як обмеження системи Starshield впливають на військові операції України, і які наслідки ви помітили на полі бою?

– Я був там у проміжку між двома відключеннями, але вже мав досить добре уявлення про ситуацію після першого: я спілкувався з операторами, які пережили його, і дізнавався про наслідки.

Система Starshield відіграє надзвичайно важливу роль у військових діях України. Вона дозволяє мінімізувати втрати не тільки на лінії фронту, а й серед цивільного населення.

Коли система Starshield виходить з ладу з будь-яких причин або коли її швидкість обмежується до мінімального рівня, вона фактично стає непридатною для практичного використання.

Це має значний негативний вплив на стійкість українських збройних сил та суспільства.

Український військовослужбовець встановлює супутникову систему інтернету Starlink на позиції поблизу лінії фронту в Донецькій області, 16 жовтня 2026 року

– Росія активізує диверсії, блокування сигналів GPS, кібератаки та інші гібридні операції в регіоні. Чи використовує Москва невизначеність щодо підтримки Києва з боку Заходу, щоб відкрити ширший фронт проти НАТО?

– Я вважаю, що це дві окремі речі, але збіг у часі між ними – не просто випадковість.

> Путін усвідомлює, що США намагаються змусити Україну піти на територіальні поступки, щоб домогтися припинення бойових дій.

Очевидно, що ці обмеження роботи системи Starshield вводяться навмисно. Я вважаю, що вони здійснюються за вказівкою уряду США як засіб тиску на президента Зеленського.

Водночас Путін бачить це і розуміє, що йому потрібно чинити тиск на Європу, щоб і вона не заохочувала та не підтримувала Україну у захисті її територіальної цілісності.

Ця російська війна нового покоління, як називають їхню гібридну війну, поєднує кібератаки, інформаційну війну, дезінформацію, економічні атаки, атаки дронів і

навіть фізичні атаки – наприклад, вибухи та підпали на заводах в Естонії та Польщі.

Все це є частиною російського плану, спрямованого на те, щоб донести до Східної Європи, що НАТО не є надійним гарантом; що альянс не підтримає своїх східноєвропейських союзників, а отже, війна в Україні є помилкою.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:
Британська розвідка попередила оборонні компанії про загрозу диверсій Росії

– Чи ефективно Київ бореться проти Росії та її союзників, тоді як Захід ледве встигає за розвитком подій?

– Безумовно.

Київ веде боротьбу проти чотирьох країн.

Я є співавтором, разом із Бредом Боуманом та Елейн Дезенскі – двома іншими науковцями з FDD – книги під назвою **«Вісь агресорів: протидія співпраці Китаю, Росії, Ірану та Північної Кореї»**.

Ми довели, що ці чотири країни підтримують між собою транзакційні відносини та здійснили щонайменше 700 різних випадків військової, економічної чи технологічної співпраці.

Найбільш значущим з них є підтримка, яку кожна з цих країн надала Росії в її боротьбі проти України.

Як відомо, на початку війни Іран надав Росії тисячі безпілотників «Шахед», а також креслення для їхнього подальшого виробництва на російських заводах протягом усього періоду війни.

Наразі на їхній основі створено безпілотники «Герань-2», «Герань-4» та «Герань-5», які Росія з певним успіхом застосовує проти України.

Усередині «Герані-4»

Північна Корея надала 12 000 військовослужбовців під час Курської наступальної операції. Відтоді вона відправила додаткові підрозділи для інженерних робіт та інших завдань, а також 6 мільйонів артилерійських і мінометних боєприпасів. Країна з другим за величиною у світі запасом артилерійських снарядів і мін передала країні з найбільшим у світі запасом таких боєприпасів постачання, розраховане на десятиліття.

Нарешті, Китай забезпечує економічну підтримку всієї війни. Він допоміг утримати російську військову економіку на плаву, але, крім того, постачає мікроелектроніку, яка дозволяє Росії створювати крилаті та балістичні ракети, що вночі обстрілюють українські міста.

Тож, безперечно, Україна веде боротьбу проти вісі агресорів – усіх чотирьох країн. Можливо, саме Росія несе втрати на передовій, але всі інші також беруть у цьому участь.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Хто він? Він мій друг». Подробиці зустрічі Трампа та Путіна на полях саміту у Китаї. Говорили про Україну

Союзники Ірану та розширення конфлікту на Близькому Сході

– Якщо говорити про Близький Схід, то чи протистоїть США лише Ірану, чи тій самій мережі супротивників, яка підтримує Росію в Україні?

– Я вважаю, що на Близькому Сході США, їхні арабські партнери та Ізраїль ведуть боротьбу проти Ірану, Росії, Китаю та, в меншій мірі, Північної Кореї.

Протягом багатьох років Росія та Китай надавали Ірану зброю та підтримку у сфері військових технологій. Усі три країни надавали Ірану різного рівня підтримку в ядерній сфері в рамках його спроб створити ядерну зброю – як у вигляді наукових досліджень, так і у вигляді безпосередніх матеріалів та технічної допомоги.

Зовсім недавно, під час конфлікту, стверджується – і, на мою думку, цілком обґрунтовано – що як Китай, так і Росія надавали іранцям розвідувальну підтримку з метою підвищення точності їхніх ударів по американських базах та арабській інфраструктурі з використанням дронів та балістичних ракет. За будь-якими мірками, США ведуть боротьбу проти всіх цих країн.

– Наскільки ефективною виявилася стратегія Вашингтона щодо ослаблення іранського режиму?

– Цей режим демонструє стійкість. На мою думку, він вистояв тому, що кампанія США розпочалася з неправильної стратегічної мети: спроби зміни режиму за відсутності озброєного супротивника на місцях. Неможливо досягти зміни режиму лише за допомогою авіації. Потрібні озброєні активісти на місцях, як це було в Косово чи Лівії у 1999 та 2011 роках.

Зараз я вважаю, що війна перетворилася на кампанію економічного задушення. І тут я мушу віддати належне адміністрації США. З моменту закінчення терміну дії меморандуму про припинення вогню наприкінці червня або на початку липня вона проявила терпіння та дисципліну і дуже послідовно дотримувалася морської блокади.

Адміністрація Трампа посилила цей тиск: Міністерство фінансів ЧШАа запровадило санкції проти фінансових систем Ірану, а сама вона не піддається на провокації, коли Іран обстрілює судна. Інакше кажучи, вона не відповідає негайно кроками, що ведуть до ескалації, чи навіть пропорційними заходами. Вона домоглася того, що арабська нафта йде південним транзитним коридором поблизу Оману в обсягах, які перевищують рівень до 28 лютого, тоді як іранська нафта не йде зовсім.

Судна в Ормузькій протоці, вид з Мусандама, Оман, 2 жовтня 2026 року

Іран – це стійка держава, але коли ви більше не зможете продавати горючі корисні копалини, а саме воно становить більшу частину ваших доходів, ви відчуєте фінансові труднощі. Зрештою, вам доведеться змінити підхід. Це означає або домовитися зі США на їхніх умовах, або піти на конфронтацію з ними.

Я припускаю, що вже незабаром **Корпус вартових Ісламської революції (КВІР)** завдасть удару, ймовірно, проти наших арабських партнерів, щоб змусити США змінити свою політику щодо кампанії економічного удушення.

Кадр з відео, оприлюдненого 20 липня 2026 року «Сепах Ньюз» (пов'язаним із Корпусом вартових ісламської революції — КВІР), показує, за твердженням Ірану, запуск ракети в напрямку об'єктів США в Перській затоці

– З огляду на діяльність хуситів у Ємені та напади на інфраструктуру країн Перської затоки й американські інтереси в Бахрейні, чи маємо ми справу з намаганням Ірану координувати тиск на кількох фронтах?

– Іран намагається цього домогтися, і США, мабуть, слід більше допомагати саудівцям.

Іранські атаки на Бахрейн є спробою змусити [США] відреагувати.

Гадаю, США здійснювали атаки протягом останніх кількох місяців, але вони, як правило, були непомітними: були удари по об'єктах на острові Кешм та інших островах у протоці [Ормузька], а також по авіаційних об'єктах у Бендер-Аббасі, де розташовані радіолокаційні станції та інші електронні засоби виявлення.

Чоловік сидить на місцевому ринку в Бендер-Аббасі, Іран, 25 серпня 2026 року

Мета полягає у тому, щоб обмежити можливості Ірану завдавати удари по танкерах , які проходять південним транзитним маршрутом, найближчим до Оману.

Думаю, щр США діють дуже обдумано й терпляче, і поступово душить іранську економіку.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Іран заявив про удар по двох базах США в Бахрейні

«Ми проігнорували уроки України – і поплатилися за це»

– Ви згадали про близько 700 випадків співпраці між Росією, Китаєм, Іраном та Північною Кореєю. Чи обмінюються вони тактичними прийомами, засвоєними в Україні, і застосовують їх зараз на Близькому Сході?

– Таку тактику дійсно можна спостерігати. По-перше, немає сумнівів, що Китай і Північна Корея, особливо Північна Корея, присутні в Росії, де вони вивчають досвід бойових дій, що там ведуться.

Іран, безсумнівно, переконався в ефективності безпілотників з більшою дальністю польоту – тих, що можуть пролітати від 60 до 600 кілометрів. Безпілотники типу «Шахед» застосовувалися з певним успіхом.

Зараз, як не дивно, їх успішно застосовують на менших відстанях. Вони виявилися дуже ефективними проти Бахрейну, Кувейту, Катару та східної частини Саудівської Аравії, оскільки Захід – незважаючи на те, що Україна вже протягом останніх двох з половиною років використовувала наземні засоби перехоплення дронів і демонструвала їх США – так і не виніс з цього уроку.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Реактивний дрон РФ вперше вдалося збити бойовим лазером – «Флеш»

Насправді Зеленський запропонував їх США ще влітку 2025 року.

США відповіли, що вони їм не потрібні і що їм не потрібна жодна допомога від України.

А нам би ця допомога знадобилася. У результаті ми не були готові до таких атак на ближню відстань. Ми без проблем збиваємо дрони, що летять у бік Йорданії, Ізраїлю чи західної частини Саудівської Аравії, оскільки можемо направити літаки з тилу і збити їх.

Але у випадку таких атак з Ірану на Бахрейн, Катар, Кувейт, Об'єднані Арабські Емірати та східну частину Саудівської Аравії, відстань польоту дуже коротка. Літаки не встигають зайняти позиції. Тому потрібні саме ці наземні перехоплювачі-дрони.

Президент України Володимир Зеленський та президент США Дональд Трамп у Мар-а-Лаго, Палм-Біч, штат Флорида, США, 28 грудня 2025 року

– Ви хочете сказати, що українські технології протидії дронам могли б значно зменшити збитки, завдані об'єктам США та їхніх союзників, – і, можливо, скоротити тривалість військової кампанії проти Ірану?

– Безумовно.

Я навіть ризикну сказати, що причиною, через яку ми припинили повітряну операцію на 40-й день, було те, що нам не вдалося достатньо нейтралізувати загрозу з боку безпілотників у регіоні Перської затоки – у Бахрейні, Кувейті, Катарі та на сході Саудівської Аравії.

Ці безпілотники завдавали значної шкоди об'єктам США та інфраструктурі наших партнерів.

Цього, безперечно, можна було б уникнути, якби армія США за останні два з половиною роки перейняла досвід української армії.

Але вони вирішили цього не робити. Вони проігнорували ці можливості. Вони проігнорували уроки, винесені з українського поля бою. У результаті кампанія, яка в іншому випадку була б ефективною з повітря та на морі – я маю на увазі, що вона, звісно, не призвела б до зміни режиму, але завдавала Ірану значних втрат – мусила бути припинена, оскільки ми більше не могли забезпечити такий рівень протиповітряної оборони від дронів.

– Якщо подивитися ширше: чи не виходить, що Вашингтон і далі готується до вчорашніх воєн, тоді як його противники вчаться один в одного й координують дії на різних театрах воєнних дій?

– Проблема полягає в тому, що **наші супротивники скрізь діють злагоджено**.

Ми не можемо ігнорувати іранську ядерну проблему. Не можемо ігнорувати російське вторгнення в Україну та її атаки в Східній Європі, що є проявом війни нового покоління. Не можемо ігнорувати тиск Китаю на Тайвань. Усе це взаємопов'язано.

Наведу ще один приклад.

Завдяки своїй підтримці Росії Китай і Північна Корея отримали у відповідь дуже якісну допомогу.

Як стверджується, Росія передала Китаю технології, що дозволяють зменшити шум підводних човнів. Це одна з наших найважливіших переваг, і вона дає Китаю можливість поставити під загрозу нашу найбільшу асиметричну перевагу – наші можливості у підводній війні.

Безпілотний підводний апарат HSU100, Пекін, Китай, 3 вересня 2025

Китай також пройшов у Росії підготовку з повітряно-десантних операцій, щоб ефективніше висаджувати повітряний десант одночасно з вторгненням через Тайванську протоку.

Нарешті, Північна Корея отримала від Росії те, що називають космічними технологіями, але ми всі знаємо, що насправді це технології міжконтинентальних балістичних ракет, які дозволяють їй вражати більшу частину території США з більшою точністю.

Ця війна між Росією та Україною зблизила «Вісь агресорів» так, як ми навіть не могли собі уявити п'ять років тому.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Чому «Ялта-2» насправді не є Ялтою

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Повернення до ультиматуму 2021 року. Чого вимагає Росія від України та Заходу на переговорах?

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Китай запровадив обмеження на експорт дронів і компонентів до них

Алекс Рауфоглу

Старший кореспондент Радіо Вільна Європа / Радіо Свобода у Вашингтоні, округ Колумбія.

Світ | Політика | Війна | США | Вибір редакції: світ

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.